

Uitvoeringsprogramma Voedseltransitie

2026-2029

Versie 1
December 2025

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding uitvoeringsprogramma	3
1.2	Aanpak uitvoeringsprogramma	3
2	Context	4
2.1	Omschrijving context en kader	4
2.2	Rollen van de gemeente	4
3	Uitvoering	5
3.1	Afwegingen en keuzes	5
3.2	De activiteiten	5
3.2.1	Overkoepelend	6
3.2.2	Circulaire en duurzame voedselproductie	7
3.2.3	Gezonde en duurzame voedselkeuzes	8
3.2.4	Duurzaam voedsel van dichtbij	9
3.2.5	Voedselverspilling verminderen en hergebruik organische grondstoffen	9
4	Financiën	10
4.1	Financieel kader	10
5	Monitoring en evaluatie	10
5.1	Monitoring en evaluatie	10

1 Inleiding

1.1 Aanleiding uitvoeringsprogramma

Op 2 juli 2025 heeft de gemeenteraad de beleidsnota *Voedseltransitie 2025–2050 Gooise Meren*¹ vastgesteld. Hierin staat welke doelen we op de lange termijn willen bereiken en welke rol de gemeente bij deze verandering inneemt. Wij zijn als gemeente momenteel koploper in onze regio met ons voedselbeleid. Met dit uitvoeringsprogramma maken we concreet welke activiteiten we de komende tijd gaan uitvoeren om onze bijdrage aan de transitie te leveren.

1.2 Aanpak uitvoeringsprogramma

In deze transitie, waarin we ons nog in de beginfase bevinden, is het niet mogelijk om vooraf precies vast te leggen welke stappen wanneer nodig zijn om de doelen te bereiken. Het is een transitieproces en daarmee kent het een zekere onvoorspelbaarheid en verloopt het gefaseerd. Daarom kiezen we voor een aanpak van samen leren door te doen en het zetten van kleine stappen, maar wel in duidelijke richting naar de beleidsdoelen.

Als gemeente zijn we één van de vele partijen in deze gezamenlijke voedseltransitie en hebben we slechts beperkte invloed. In hoofdstuk 2 gaan we verder in op de rol die we hierbij innemen. In samenwerking met onze partners, zoals de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD), Stichting Gerben Struik (StGS), Metropoolregio Amsterdam (MRA) en Grondstoffen- en Afvalstoffendienst (GAD), willen we de voedseltransitie vooral lokaal een stapje verder brengen, met focus op activiteiten waar al momentum ligt. We verwachten dat in de loop van de tijd steeds meer partijen en gemeenten in onze regio deze beweging met ons meemaken.

We vinden het belangrijk dat voedsel niet als een losstaand thema wordt gezien, maar verweven raakt in bestaande activiteiten binnen en buiten onze organisatie. We willen dat voedseldoelen onderdeel worden van bestaande processen en keuzes. Dit betekent dat we kansen benutten in ruimtelijke plannen, sociaal beleid, inkoop, subsidies en communicatie. De komende tijd onderzoeken we dit en voeren we het uit. Zo zorgen we dat voedseltransitie niet een extra taak is, maar een vanzelfsprekend onderdeel van ons handelen wordt.

Voor het opstellen van het uitvoeringsprogramma hebben we gebruikgemaakt van de input die tijdens het beleidsproces is opgehaald. Daarnaast hebben we intern en extern afgestemd over de prioritering van activiteiten en over de bijdrage van de gemeente en andere partijen. In dit uitvoeringsprogramma staan voornamelijk activiteiten waar de gemeente aan werkt. Er zijn enkele activiteiten opgenomen die onze partners (zoals GGD, StGS en GAD) uitvoeren, waarvoor zij capaciteit en budget hebben gereserveerd, en waar de gemeente een aanvullende, meestal ondersteunende rol inneemt. Deze gezamenlijke inzet is essentieel om de voedseltransitie te laten slagen. Geen enkele partij kan dit alleen realiseren; het vraagt om het bundelen van kennis, middelen en netwerken. Door elkaar te versterken en rollen goed af te stemmen, vergroten we impact en efficiëntie. Samenwerking maakt het mogelijk om initiatieven te verbinden, overlap te voorkomen en kansen optimaal te benutten. Zo creëren we een breed gedragen beweging waarin iedere partner vanuit zijn eigen kracht bijdraagt aan een duurzaam, gezond en toekomstbestendig voedselsysteem.

¹ Zie [Beleidsnota Voedseltransitie 2025-2050 Gooise Meren](#)

2 Context

2.1 Omschrijving context en kader

Visie Beleidsnota 'Voedseltransitie Gooise Meren 2025-2050':

We willen een circulair, duurzaam, eerlijk en gezond voedselsysteem in 2050 waarin:

- Duurzame voedselproductie economisch vitaal is en bijdraagt aan natuurbehoud en biodiversiteit.
- Het maken van gezonde en duurzame voedselkeuzes voor onze inwoners en ondernemers gemakkelijk is.
- Duurzaam geproduceerd voedsel uit de regio breed beschikbaar is.
- Voedselverspilling sterk is verminderd en organische reststromen optimaal worden hergebruikt.

In Gooise Meren is de belangstelling voor gezond, lokaal en duurzaam voedsel de afgelopen jaren sterk toegenomen. Initiatieven voor moestuinen, voedselbossen, stadslandbouw en korte ketens nemen toe, en agrarische ondernemers zoeken actief naar manieren om te verduurzamen.

De voedseltransitie is noodzakelijk om klimaatverandering, biodiversiteitsverlies, voedselzekerheid en volksgezondheid aan te pakken. Tegelijkertijd biedt zij kansen voor een sterke lokale economie, kortere voedselketens en een gezonde leefomgeving.

Voedsel verbindt, en juist daarom moet de uitvoering van het beleid leiden tot structurele verankering van voedseltransitie in onze gemeentelijke organisatie waarbij de focus ligt op samenwerking en te leren door te doen.

2.2 Rollen van de gemeente

Wij zijn als gemeente één van de vele partijen in deze transitie. Onze rol ligt vooral in het ondersteunen, verbinden en faciliteren: bijdragen aan bewustwording, kennisontwikkeling en – deling en het leggen de verbinding tussen verschillende partijen. Door aan te sluiten bij bestaande ontwikkelingen en netwerken kunnen we, ondanks de huidige beperkte middelen en capaciteit, toch vooruitgang boeken. Zo bouwen we met elkaar stap voor stap aan een duurzaam, gezond en toekomstbestendig voedselsysteem.

3 Uitvoering

3.1 Afwegingen en keuzes

In dit hoofdstuk staan de activiteiten waarmee de gemeente (samen met anderen) de komende jaren de 'Beleidsnota Voedseltransitie 2025–2050' uitvoert. Het programma koppelt deze activiteiten aan de vier focusgebieden zoals beschreven in het beleid².

We bevinden ons in de beginfase van de transitie, waarbij het huidige budget en capaciteit beperkt en tijdelijk zijn. Daarom ligt prioriteit bij kansrijke activiteiten die bewustwording, kennisontwikkeling en -deling bevorderen, lokale initiatieven ondersteunen en voedseldoelen verankeren in gemeentelijk beleid. Deze fase vraagt om een pragmatische, lerende aanpak: 'leren door te doen', zodat duidelijk wordt wat werkt en wat nodig is voor verdere stappen.

3.2 De activiteiten

Op de volgende pagina's vindt u een overzicht van alle activiteiten die we de komende periode uitvoeren, per focusgebied. Sommige activiteiten dragen bij aan doelstellingen binnen meerdere focusgebieden; daarom starten we met een aantal overkoepelende activiteiten.

In de tabellen staat steeds een korte omschrijving van de activiteit, welke afdelingen van de gemeente betrokken zijn, en welke andere partijen betrokken zijn. Ook geven we aan wat het concreet oplevert, zodat we kunnen monitoren. We maken het SMART³, maar dat is niet altijd mogelijk. We kiezen ervoor om er pragmatisch mee om te gaan, en vooral te starten. Gaandeweg leren we wat haalbaar is en kunnen we onze aanpak steeds verder aanscherpen. Daarnaast leest u in welk jaar we aan de activiteit werken. Een deel van de activiteiten is al gestart en dus niet helemaal nieuw. De activiteiten kunnen in 2026 binnen de bestaande capaciteit worden uitgevoerd. Daarom is geen extra capaciteit opgenomen in de tabellen. Er is in 2026 tijdelijk capaciteit beschikbaar om te zorgen dat de voedseldoelen, via de beschreven activiteiten, op andere gemeentelijke beleidsterreinen, zoals gezondheid, landschap en jeugd, worden geborgd. Binnen deze beleidsterreinen is ook (beperkt) tijd om aan de uitvoering van de activiteiten mee te werken. Daarna moet de uitvoering volledig binnen de beleidsterreinen plaatsvinden. Tot slot laten we zien waaraan we het budget dat in 2026 beschikbaar is, gaan besteden.

²Circulaire en duurzame voedselproductie; Gezonde en duurzame voedselkeuzes; Duurzaam voedsel van dichtbij; Voedselverspilling verminderen en hergebruik organische reststromen

³ SMART staat voor: specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden

3.2.1 Overkoepelend (draagt bij aan de doelstellingen binnen meerdere focusgebieden)

Wat gaan we doen?	Door wie	Met wie	Wat levert het op?	Wanneer	Budget
Bewustwording binnen gemeente vergroten door: <ul style="list-style-type: none"> Acties en evenementen, bv. minimasters. Communicatie over voedseltransitie via gemeentepagina, bv. over veranderingen voedselaanbod en voordelen gezonde voeding. Lokale initiatieven te ondersteunen en bekendheid te geven. 	Gemeente (team DZH en communicatie), StGS	Gemeentebreed, GGD, landelijke campagnes	4x per jaar onderwerp voedsel meenemen in gemeentepagina	2026 2027/ 2029	€5000 -
Voedseltransitie borgen in gemeentelijke organisatie door: <ul style="list-style-type: none"> Verkennen van toepassingskansen van voedselbeleid in gemeentelijke processen (zoals subsidies, o.a. groen-, inkoop-, horeca- en gezondheidsbeleid, mogelijkheid/ wenselijkheid beperken reclame ongezond voedsel in openbare ruimte), Implementatie van de Richtlijn Gezonde Eetomgeving in gemeentelijke gebouwen 	Gemeente (team DZH, Gezondheid)	Gemeentebreed, Voedingscentrum, Kinderraad, GGD	<ul style="list-style-type: none"> Advies kansen toepassing in gemeentelijke processen en beleid Aanpassingen in beleid Eén jaarlijkse activiteit gericht op medewerkers in klimaatweek over voedsel 	2026 2027/ 2029	€5000 -
Deelname in leernetwerk 'lokale voedselstrategie' van de MRA, gericht op gezondere voedselomgeving en lokale voedselketens.	Gemeente (team DZH)	MRA, Regio Gooi en Vecht streek, GGD	Bijeenkomsten bijgewoond	2026/ 2029	-

3.2.2 Circulaire en duurzame voedselproductie

Wat gaan we doen?	Door wie	Met wie	Wat levert het op?	Wanneer	Budget
Onderhouden netwerk met agrariërs, LTO en gebiedspartners, om nevenactiviteiten als aanvullend verdienmodel in het landelijk gebied in de toekomst mogelijk te kunnen maken.	Gemeente (team DZH)	Agrariërs, LTO, gebiedspartners zoals GNR, StGS	Twee bijeenkomsten per jaar	2026/ 2029	-
Aanpak 'ruimtelijke mogelijkheden nevenactiviteiten agrariërs en initiatieven voor stadslandbouw' opstellen en uitvoeren: <ul style="list-style-type: none"> • Doelstellingen opnemen in ruimtelijk kader (omgevingsvisie en omgevingsplannen) • Verkennen van behoefte en kansen experimenteerruimte om inzicht te krijgen in nut en gevolgen van nevenactiviteiten/initiatieven • Lobby richting provincie voor experimenteerruimte • Daarmee gerichte bijdrage aan integrale afweging met andere ontwikkelingen landelijk gebied t.b.v. volgende actualisatie omgevingsvisie en - plan 	Gemeente (team DZH, RO)	Waterschap, Provincie	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpak opgesteld/ uitgevoerd • Aantal experimenten • Uitkomsten experimenten • (Steeds gerichtere) input bij herzieningen omgevingsvisie en – plannen 	2026/ 2029	-
Ondersteunen van stadslandbouwinitiatieven door het bieden van informatie, hulp bij regelgeving en het verbinden met relevante partijen.	Gemeente (team DZH en RO), StGS	Initiatiefnemers	Aantal en voortgang initiatieven	2026/ 2029	-
Organiseren jaarlijkse netwerkbijeenkomst en kennisdeling voor betrokkenen in voedseltransitie, bv. initiatiefnemers in stadslandbouw, agrariërs en (gebieds)partners. Gericht op voedselproductie, maar met ruimte voor (kruisbestuiving met) andere focusgebieden.	Gemeente (team DZH, communicatie)	StGS, GGD, initiatiefnemers, agrariërs, (gebieds)partners, inwoners/geïnteresseerden	Jaarlijks bijeenkomst met diverse groep deelnemers, Aantal nieuwe samenwerkingen/ initiatieven die zijn ontstaan n.a.v. bijeenkomst	2026	€5000

3.2.3 Gezonde en duurzame voedselkeuzes

Wat gaan we doen?	Door wie	Met wie	Wat levert het op?	Wanneer	Budget
<p>In samenwerking met GGD en relevante partners:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verkennen hoe het voedingsaanbod in publieke organisaties en publieke ruimtes gezonder en duurzamer kan worden gemaakt volgens landelijke richtlijnen, • Prioriteren op doelgroep en types locaties • Bestaande netwerken en landelijke programma's stimuleren (zoals Gezonde School, JOGG), • Bijdragen aan onderzoek door GGD van aanvullende instrumenten zoals een voedseldrukmeter en gezamenlijke communicatiecampagnes. 	Gemeente (team DZH, onderwijs, jeugd en gezondheid) en GGD	JOGG, Voedingscentrum, Gemeente Plant Vooruit	Plan van aanpak met prioriteiten o.b.v. verkenning. Aantal scholen dat deelneemt aan Gezonde School	2026/ 2029	-
Voortzetten van gezamenlijke verkenning met Stichting Omgevingseducatie, hoe voedsel (nog meer) onderdeel kan zijn van hun werkzaamheden richting scholen, bv. inventarisatie en verbreden van lokale voedselpartners.	Gemeente (team DZH)	Stichting Omgevingseducatie	Vergroten educatief aanbod voor scholen door deze stichting	2026/ 2029	-

3.2.4 Duurzaam voedsel van dichtbij

Wat gaan we doen?	Door wie	Met wie	Wat levert het op?	Wanneer	Budget
Verkennen geschikte toepassingen om eetbaar groen in de openbare ruimte te stimuleren.	Gemeente (Groen, DZH, Biodiversiteit)	GGD, Buurgemeente, StGS, inwoners, Groenbeheer	Notitie met mogelijkheden, advies over eventuele implementatie	2027/ 2029	-

3.2.5 Voedselverspilling verminderen en hergebruik organische grondstoffen

Wat gaan we doen?	Door wie	Met wie	Wat levert het op?	Wanneer	Budget
Voortzetten van regionale samenwerking met GAD, om aandacht te vragen voor vermindering voedselverspilling en optimaliseren van scheiding (huishoudelijke) organische reststromen.	GAD, gemeente (team DZH)	Gemeente, Regio Gooi en Vecht streek	Campagne, Beter afvalscheidingspercentage	2026	-
Verkennen met StGS hoe voedsel(verspilling) (nog meer) onderdeel kan zijn van hun werkzaamheden, bv. in de gesprekken van circulaire coaches bij relevante ondernemers (bv. horeca).	Gemeente (team DZH), StGS, circulaire coaches	Ondernemers, Voedingscentrum	Aanpak opgesteld/ uitgevoerd	2026/ 2029	-

4 Financiën

4.1 Financieel kader

Voor de uitvoering is eenmalig budget beschikbaar in het jaar 2026. Gezien de financiële situatie van de gemeente, kiezen we ervoor op dit moment géén activiteiten op te nemen die aanvullend budget specifiek voor de voedseltransitie vragen. We sluiten in plaats daarvan aan bij bestaande gemeentelijke activiteiten. Daarom is één van de belangrijkste opgaven voor het eerste jaar om uit te zoeken hoe dat kan en borgen dat het gebeurt. Mochten we de komende periode kansen zien ontstaan waar aanvullend budget voor nodig is, zullen we op zoek gaan naar externe financiering voor concrete initiatieven of projecten of via de gebruikelijke kanalen in de P&C-cyclus zorgen dat hierover zorgvuldige afweging kan plaatsvinden.

Voor de uitvoering is tijdelijke capaciteit beschikbaar in 2026. Daarom heeft het borgen van het voedselbeleid in de organisatie de focus. Gezien de bezuinigingen is het onzeker hoeveel capaciteit na 2026 beschikbaar is.

5 Monitoring en evaluatie

5.1 Monitoring en evaluatie

Als gemeente werken we eraan om zo goed mogelijk de voortgang en effectiviteit van ons beleid te meten. We ontwikkelen hiervoor passende beleidsindicatoren die iets zeggen over het maatschappelijke effect dat we willen bereiken. Voor het recentelijk vastgestelde duurzaamheidsbeleid is dit proces in ontwikkeling. In ieder geval is duidelijk dat jaarlijks gerapporteerd zal worden, deels cijfermatig, deels kwalitatief. Als één van de zes pijlers van het duurzaamheidsbeleid, wordt de rapportage over de uitvoering van het voedselbeleid, zoals in dit uitvoeringsprogramma beschreven, hierin meegenomen.

De voedseltransitie zit nog in de beginfase, waardoor de beleidsdoelen nog niet zodanig SMART zijn dat we hier meetbare beleidsindicatoren op kunnen formuleren. Daarom zijn er vooral prestatie-indicatoren opgenomen, waarbij wordt beschreven of de activiteiten zoals gepland zijn uitgevoerd. Daarbij zal een nadere toelichting vaak relevant zijn, bijvoorbeeld om te beschrijven welke inzichten het heeft opgeleverd.

We verwachten in de komende jaren steeds scherpere doelstellingen en indicatoren te ontwikkelen. Uiteraard volgen we hier de landelijke ontwikkelingen nauwkeurig.